

Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΥΣ *

ΥΠΟ ΣΤΡΑΤΗ ΣΩΜΕΡΙΤΗ

Κατά τὸ 1952 ὁ συνεταιριστικὸς τομεὺς ἐκινήθη μέσα εἰς τὰ συνήθη πλαίσια τῆς δραστηριότητός του.

Ἔτσι, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς συνεταιριστικῆς συνεργασίας παραγωγῶν, οἱ γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ διετήρησαν τὴν προέχουσαν θέσιν των. Ἐνῶ ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς ἡ συνεταιριστικὴ ὀργάνωσις τῶν καταναλωτῶν δὲν ἐσημείωσε καμμίαν ἰδιαιτέραν ἀνάπτυξιν. Τέλος, ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ ἀπεικονίζουν συνολικὰ τὴν συνεταιριστικὴν δράσιν ἡμπορεῖ νὰ συμπεράνη κανεὶς ὅτι ὁ συνεταιριστικὸς τομεὺς ἐξακολουθεῖ νὰ κατέχη μικρᾶς κλίμακος θέσιν μέσα εἰς τὴν συνολικὴν Ἑλληνικὴν οἰκονομικὴν δραστηριότητα.

Πίναξ Α΄

ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ
(Ὁργανώσεις πρώτου βαθμοῦ)

	Λειτουργοὶ	Νόμοι ὑφ' ἰστάμενοι	Λειτουργοὶ	Νόμοι ὑφ' ἰστάμενοι
Πιστωτικοὶ	4320	5201		
Προμηθευτικοὶ	41	71		
Πωλήσεως			Παραγωγικοὶ	
Σταφιδοκάρπου	197		Ἐλαιουργικοὶ	373
Γάλακτος	42		Οἰγοποιητικοὶ	95
Ρετσίνοῦ	13		Γαλακτομικοὶ	251
Καπνοῦ	22		Δασικοὶ	326
Γεωργ. προϊόντων	96		Κοινῆς χρήσεως	
Κτηνοτροφ. προϊόντων	1		μηχανῶν	21
Δασικῶν προϊόντων	6		Διάφοροι	240
Κανάβεως	3			1306
Στεμφύλων	3		Διάφοροι	347
Μεικτοὶ	232	615		755

Ὁ ἀνωτέρω πίναξ ἀναπαριστᾷ τὴν θέσιν τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν κατὰ τὸ 1952. Ὅπως ἤδη ἐλέχθη, ἡ σημασία τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν διετηρήθη προέχουσα. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς συνεταιριστικῆς δράσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξακολουθεῖ πάντοτε νὰ καταλαμβάνεται ἀπὸ τοὺς γεωργικοὺς συνεταιρισμοὺς.

(*) Οἱ ἀφορῶντες τοὺς γεωργικοὺς Συνεταιρισμοὺς ἀριθμοὶ ἐλήφθησαν ἀπὸ τὸν συντάκτην τῆς παρούσης μελέτης ἐκ τῶν συγκεντρωθέντων στοιχείων διὰ τὸ ἔτος 1952 ἀπὸ τὸ Τμήμα Ὁργανώσεως καὶ Συνεταιριστικῶν Μελετῶν τῆς Α.Τ.Ε. (Τμηματάρχης ὁ κ. Ἄπ. Οἰκονομόπουλος). Τὰ ἀφορῶντα τοὺς λοιποὺς συνεταιρισμοὺς στοιχεῖα παρεχωρήθησαν ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν Συνεταιρισμῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας κ. Δαμιανῶν.

Μέσα εις τὸ σύνολον τῶν συνεταιριστικῶν μονάδων βάσειως οἱ λεγόμενοι πιστωτικοὶ συνεταιρισμοὶ διετήρησαν τὴν πραγματικὴν ὑπεροχὴν τῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν, ὅμως, ποῦ ἀπὸ τὸ 1943 ἔχει μίαν τάσιν συνεχοῦς αὐξήσεως, μὲ κατακόρυφον σημεῖον ἀπὸ μὲν τῆς ἀπόψεως τῶν νομίμως ὑφισταμένων συνεταιρισμῶν τὸ 1950 (5 567), ἀπὸ δὲ τῆς ἀπόψεως τῶν πράγματι λειτουργούντων τὸ 1949 (4 873), συνεχίζει νὰ πίπτῃ καὶ φθάνει τὸ 1952 εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 4 320 λειτουργούντων συνεταιρισμῶν, ποῦ ἀντιστοιχεῖ περίπου μὲ τὸν ἀριθμὸν τοῦ 1946 (4 267).

Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ πιστωτικοὶ συνεταιρισμοὶ μόνον κατ' ὄνομα εἶναι τοιοῦτοι. Χρησιμεῖουν ἀπλῶς ὡς διάμεσοι μεταξὺ τῶν μελῶν τῶν καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, τὸσον διὰ τὴν χορήγησιν τῶν συνήθων καλλιεργητικῶν πιστώσεων, ὅσον καὶ δι' ὠρισμένας ἄλλας χορηγήσεις τῆς πρὸς τοὺς γεωργοὺς (λιπάσματα, φάρμακα κ.λ.π.). Ἐχει παρατηρηθῆ ἀπὸ μελετητὰς τοῦ ἐλληνικοῦ συνεταιριστικοῦ κινήματος ὅτι καὶ μὲ αὐτὴν τὴν μορφήν οἱ πιστωτικοὶ συνεταιρισμοὶ ἀνακουφίζουν τὸν παραγωγόν, ἀφοῦ τοῦ ἐξοικονομοῦν δαπάνας καὶ χρόνον διὰ τὰς πιστωτικὰς σχέσεις του μὲ τὴν Α.Τ.Ε. Τὸ γεγονός ὅμως εἶναι, ἐξ ἄλλης πλευρᾶς, ὅτι ὁ περιορισμὸς τῶν πιστωτικῶν συνεταιρισμῶν εἰς μόνον τὸν ρόλον αὐτὸν δὲν εἶναι ἐπαρκὴς διὰ νὰ τροφοδοτήσῃ τὴν ὑπαρξίν των, ἀτονεῖ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ παραγωγοῦ διὰ τὸν συνεταιρισμὸν καὶ δὴγχει εἰς μαρασμὸν τὴν βασικὴν συνεταιριστικὴν μονάδα τοῦ χωριοῦ.

Ἐξ ἄλλου, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῆ κάποτε ποῖα εἶναι ἡ ἐπιδάρυσις τοῦ πιστωτικοῦ χρήματος ποῦ διατίθεται ὑπὲρ τῆς γεωργίας ἀπὸ τὴν Α.Τ.Ε., ἀκριδῶς διότι ὁ μηχανισμὸς τοῦ πιστωτικοῦ συνεταιρισμοῦ ἔχει καταδικασθῆ εἰς ἀδράνεια οὐσιαστικὴν. Ἐὰν ἡ Α.Τ.Ε. ἄφηγε νὰ ἀναπτυχθῆ ἡ πρωτοβουλία τῶν συνεταιρισμῶν εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς ἀγροτικῆς πίστεως καὶ ἤρκειτο μόνον εἰς τὴν χρηματοδότησιν των, εἶναι μᾶλλον πιθανὸν ὅτι, πλὴν τῶν ἄλλων ἀποτελεσμάτων, αὐτὸ θὰ ὑπεβίβαζε καὶ τὸ κόστος τοῦ δανειζομένου εἰς τὴν ὑπαιθρον χρήματος (ποῦ σήμερα θαρῦνεται μὲ τὰ ὑπέρογκα γενικὰ ἔξοδα τῆς ΑΤΕ) καὶ συνεπῶς θὰ ἠλάττωνε καὶ τὸν τόκον τῶν γεωργικῶν πιστώσεων. Ἐνῶ τὰ λοιπὰ σημερινὰ πλεονεκτήματα τῆς παρεμβάσεως τοῦ συνεταιρισμοῦ θὰ παρέμενον ἄθικτα.

Ταυτοχρόνως, αὐτὸ θὰ ἔδιδε οικονομικὴν ὑπόστασιν εἰς τὸν συνεταιρισμὸν τοῦ χωριοῦ, ὁ ἔλεγχος τῆς διαθέσεως καὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν πιστώσεων θὰ ἐγένετο ζήτημα εὐθύνης τῶν ἰδίων τῶν συνεταίρων - παραγωγῶν καὶ ἡ δημιουργία ἀπὸ τὰς πιστωτικὰς ἐργασίας ἐνὸς περισεύματος τοῦ συνεταιρισμοῦ θὰ ἤμποροῦσε νὰ δημιουργήσῃ τὴν οικονομικὴν θάσιν δι' ἄλλας κοινωφελεῖς τοποθετήσεις συνεταιριστικοῦ χαρακτῆρος, ποῦ εἶναι τὸσον ἀναγκαῖαι διὰ τὸν ἐκπολιτισμὸν καὶ συγχρονισμὸν τοῦ χωριοῦ μας.

Εἶχε λεχθῆ ὅτι ἡ ΑΤΕ, πειθομένη εἰς τὴν ἀνάγκην μιᾶς ἀλλαγῆς τῆς πολιτικῆς τῆς εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτό, θὰ καθιέρωνε κατὰ τὸ ἔτος 1952—1953 εἰς κάθε περιοχὴν τὴν ἀρχὴν ἐνὸς δοκιμαστικοῦ συνεταιρισμοῦ ὁ ὁποῖος θὰ ἀνελάμβανε, χρηματοδοτούμενος ὑπὸ τῆς Α.Τ.Ε., τὴν ἀσκησιν τῆς ἀγροτικῆς πίστεως εἰς τὸ χωριὸν του. Ἐλπίζομεν τὰ ἀποτελέσματα τῆς δοκιμῆς αὐτῆς νὰ ἐνθαρρύνουν τὴν Α.Τ.Ε. εἰς τὴν καθολικέυσιν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν πιστωτικῶν συνεταιρισμῶν.

Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἡ μελέτη τῶν συνεταιρισμῶν βάσεως ἀπὸ ἄλλης πλευρᾶς. Ἐνῶ δηλαδή ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστωτικῶν συνεταιρισμῶν σημειώνει υποχώρησιν, ὁ ἀριθμὸς τῶν συνεταιρισμῶν μὲ ἄλλην εἰδικὴν ἐπιμέλειαν (προμηθευτικοί, πωλήσεως, παραγωγικοί κλπ.) παρουσιάζει θετικὴν αὐξησιν. Κατὰ τὸ 1952, ἔναντι 4 320 πιστωτικῶν συνεταιρισμῶν, ἔχομεν λειτουργοῦντας 2 309 συνεταιρισμούς, μὲ ἄλλην εἰδικευμένην δρασίαν. Οἱ ἀντίστοιχοι ἀριθμοὶ τοῦ 1951 εἶναι 4 375 καὶ 2 086. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι ἡ κυρία αὐξήσις ὀφείλεται εἰς τὴν αὐξησιν τῶν ἐν λειτουργίᾳ παραγωγικῶν συνεταιρισμῶν (1951 : 1 084, 1952 : 1 306). Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι κατὰ τὸ 1952 ἰδρύθησαν 206 νέοι συνεταιρισμοί. Ἀπὸ αὐτούς, μόνον οἱ 75 εἶναι πιστωτικοί (δηλ. περίπου 35 %), ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι 131 εἶναι ἄλλων εἰδικότητων (πωλήσεων 16, παραγωγικῶν 68 καὶ διάφοροι 47).

Οἱ ἀριθμοὶ αὗτοι μαρτυροῦν ὅτι ἡ γεωργικὴ οἰκονομία μας ὑφίσταται μίαν σημαντικὴν διαρθρωτικὴν μεταβολήν. Διὰ τῆς καλυτέρας οἰκονομικῆς ὀργανώσεώς της, τοῦ συγχρονισμοῦ της ἀπὸ ἀπόψεως τεχνικῆς καὶ τῆς ἐπιδόσεώς της εἰς τὴν βιομηχανικὴν ἐπεξεργασίαν γεωργικῶν προϊόντων, ἡ γεωργικὴ ἐπιχείρησις μὲ τὸ μέσον τῆς συνεταιριστικῆς συνεργασίας τῶν ἰδίων τῶν παραγωγῶν ἀνανεώνεται καὶ ἀναδιοργανοῦται ριζικῶς.

Ἡ σύγχρονος τεχνικὴ εἰσάγεται ἔτσι ραγδαία εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς ὑπαίθρου μας. Καὶ δὲν εἰσάγεται μόνον μὲ τὴν μορφήν τῆς γεωργικῆς μηχανῆς καὶ τοῦ χημικοῦ λιπάσματος. Εἰσάγεται ἀκόμη καὶ μὲ τὸν ἐξοπλισμὸν τῆς ὑπαίθρου μὲ μίαν σειρὰν γεωργικῶν βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων, ποὺ ἀφιερώνονται εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν εἴτε εἰς τὸν ἐξευγενισμόν, τὴν συντήρησιν (κονσερβοποιήσιν) καὶ βιομηχανικὴν μετάπλασιν γεωργικῶν προϊόντων, κυρίως ὡς πρὸς τὴν βιομηχανίαν τροφίμων. Τὴν ἔκτασιν αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς ἀπεικονίζει πληρέστερα ἡ προσθήκη εἰς τοὺς συνεταιρισμοὺς βάσεως καὶ τῶν ἀριθμῶν ποὺ ἀφοροῦν τὰ συνεταιριστικὰ ἐργαστήρια μεγαλύτερας παραγωγικῆς δυνάμεως, ποὺ ὀφείλονται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν ἀνωτέρου βαθμοῦ συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων. Μὲ αὐτὴν τὴν εἰκόνα ὅμως θὰ ἀσχοληθῶμεν ἐκτενέστερα περαιτέρω.

Ἡ μελέτη τοῦ πίνακος Β' δεικνύει ὅτι εἰς τὰς Βορείους ἐπαρχίας τῆς χώρας καὶ τὴν Δωδεκάνησον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἄλλων εἰδικεύσεων (πλὴν τῶν πιστωτικῶν) ἐν σχέσει πρὸς τὸ σύνολον τῶν συνεταιρισμῶν εἶναι χαμηλὸς (κατώτατον ποσοστὸν Δ. Θράκης : 8 % περίπου ἐπὶ τοῦ συνόλου, μέγιστον ποσοστὸν Θεσσαλίας : 24 % περίπου ἐπὶ τοῦ συνόλου). Ἀντίθετα, εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἑλλάδα, τὴν Πελοπόννησον, τὰς Νήσους τοῦ Αἰγαίου, τὰς Ἰονίους νήσους, τὴν Κρήτην καὶ τὰς Κυκλάδας, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν συνεταιρισμῶν εἶναι πολὺ σημαντικώτερος καὶ, ὅπως συμβαίνει εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου καὶ τὴν Πελοπόννησον, εἶναι ἄνωτερος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πιστωτικῶν συνεταιρισμῶν. Αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς δύο αἰτίαι : Κανονικῶς, ὁ παραγωγὸς τῆς Κεντρικῆς, Νοτίου καὶ Νησιωτικῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ θεωρηθῇ περισσότερο προηγμένος κοινωνικῶς. Ἐνῶ, ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευράν, εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν κυριαρχοῦν αἱ εἰδικευμένα καλλιέργεια (λάδι, ἄμπελος, σταφίδες, σῦκα, βαμβάκι, κηπουρικά, φρούτα κλπ.), ποὺ τὰ προϊόντα των ἐπιδέχονται ἄμεσον βιομηχανικὴν ἐπεξεργασίαν, ἀποτελοῦντα τὴν πρῶτην ὕλην σοβαρωτάτων γεωργικῶν βιομηχανικῶν τροφίμων. Ὑπὸ τοὺς ὄρους αὐτοὺς

Πίναξ Β'

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

	Γενικόν Σύνολον	Στ. Ἑλλάς	Γενικόν σύνολον
Δυτικὴ Θράκη	289		1 080
Πιστωτικοί	265	Πιστωτικοί	585
Προμηθευτικοί	—	Προμηθευτικοί	17
Πωλήσεως	2	Πωλήσεως	105
Παραγωγικοί	19	Παραγωγικοί	260
Διάφοροι	3	Διάφοροι	113
Ἰ. Ανατ. Μακεδονία	402	Πελοπόννησος	1 391
Πιστωτικοί	306	Πιστωτικοί	676
Προμηθευτικοί	2	Προμηθευτικοί	11
Πωλήσεως	8	Πωλήσεως	342
Παραγωγικοί	47	Παραγωγικοί	314
Διάφοροι	39	Διάφοροι	48
Κεντ. Μακεδονία	824	Νῆσοι Αἰγαίου	217
Πιστωτικοί	695	Πιστωτικοί	76
Προμηθευτικοί	1	Πωλήσεως	12
Πωλήσεως	17	Παραγωγικοί	107
Παραγωγικοί	82	Διάφοροι	22
Διάφοροι	29	Κυκλάδες	83
Δυτ. Μακεδονία	420	Πιστωτικοί	59
Πιστωτικοί	360	Πωλήσεως	4
Προμηθευτικοί	5	Παραγωγικοί	6
Πωλήσεως	9	Διάφοροι	14
Παραγωγικοί	39	Κρήτης	665
Διάφοροι	7	Πιστωτικοί	352
Θεσσαλία	561	Προμηθευτικοί	2
Πιστωτικοί	425	Πωλήσεως	17
Προμηθευτικοί	—	Παραγωγικοί	253
Πωλήσεως	68	Διάφοροι	41
Παραγωγικοί	61	Νῆσοι Ἰονίου	283
Διάφοροι	7	Πιστωτικοί	188
Ἡπειρος	336	Προμηθευτικοί	2
Πιστωτικοί	271	Πωλήσεως	23
Προμηθευτικοί	—	Παραγωγικοί	61
Πωλήσεως	7	Διάφοροι	9
Παραγωγικοί	43	Δωδεκάνησος	78
Διάφοροι	15	Πιστωτικοί	62
		Προμηθευτικοί	1
		Πωλήσεως	1
		Παραγωγικοί	14
		Διάφοροι	—

θὰ ἠμποροῦσε μάλιστα νὰ ὑποστηρίξη κανεὶς ὅτι εὐρισκόμεθα ἀκόμη εἰς τὸ πρῶτον στάδιον, ἴσως καὶ τὸν πρόλογον, μιᾶς οἰκονομικῆς ἐξελίξεως μὲ ἀπροβλέπτους

Πίναξ Γ'

Ἡ προσωπικὴ συμμετοχὴ εἰς τοὺς Συνεταιρισμοὺς

Διαμερίσματα	Συνεταιρισμοὶ	Συνεταιρισμένοι
Δυτικὴ Θράκη	289	31 230
Α. Μακεδονία	402	46 486
Κ. Μακεδονία	824	90 119
Δ. Μακεδονία	420	32 792
Θεσσαλία	561	57 374
Ἡπειρος	336	27 105
Στερεὰ Ἑλλάς	1 080	120 962
Πελοπόννησος	1 391	117 745
Νῆσοι Αἰγαίου	217	32 171
Κυκλάδες	83	10 292
Κρήτη	665	68 451
Νῆσοι Ἴονίου	283	32 003
Δωδεκάνησος	78	7 424
Γενικὸν Σύνολον	6 629	674 150

ἐπιδράσεις ἐπὶ τοῦ βιοτικού ἐπιπέδου καὶ τῆς ὅλης κοινωνικῆς διαρθρώσεως τῆς περιούχης αὐτῆς.

Ὁ πίναξ Γ'. δίδει μίαν ἄλλην εἰκόνα τῆς συνεταιριστικῆς δράσεως. Τὸ σύνολον τῶν συνεταιρισμένων προσώπων ἀνῆλθεν κατὰ τὸ 1952 εἰς 674 150. Ἡ σύγκρισις τοῦ ἀριθμοῦ αὐτοῦ μὲ τὸ σύνολον τῶν ἐν λειτουργίᾳ συνεταιρισμῶν (6 629) δείχνει ὅτι ὁ μέσος ὅρος τῶν μελῶν τῶν συνεταιρισμῶν βάσεως εἶναι περίπου 101 μέλη. Μὲ μικρὰς διαφορὰς, ἡ ἰδίᾳ ἀναλογία διατηρεῖται καὶ εἰς τὴν ἐπὶ μέρους κατὰ περιφερείας κατανομήν τῶν συνεταιρισμῶν. Ἐὰν ὑπῆρχον στατιστικὰ στοιχεῖα περὶ τῆς πα-

ρουσίας τῶν μελῶν εἰς συνεταιριστικὰς συνελεύσεις (πραγματικῆς ἀπαρτίας), θὰ ἀπεδεικνύετο ἡ πραγματικὴ ἔκτασις τοῦ προσωπικοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν συνεταιριστῶν διὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς συνεταιριστικῆς δημοκρατίας.

Τὸ γεωργικὸν συνεταιριστικὸν κίνημα ἐξηκολούθησε καὶ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος νὰ ἀναπτύσῃ τὴν τάσιν πρὸς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ εἰς ἀνώτερα ἐπίπεδα. Ἡ συνεταιριστικὴ μονὰς εἰς τὴν βάση εἶναι ὁ ἀπαραίτητος πυρῆν, πού χρησιμεύει ὡς ἀφετηρία διὰ τὴν συνεταιριστικὴν κίνησιν εἰς κάθε περίπτωσιν. Μία ὅμως συνεταιριστικὴ προσπάθεια μὲ εὐρείας οἰκονομικῆς ἐπιδιώξεις εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς μίαν ἰσχυρὰν συνεταιριστικὴν ὀργάνωσιν ἀνωτέρου βαθμοῦ. Εἰς τὴν συνεταιριστικὴν πρᾶξιν τῆς χώρας μας, αὐτὴ ἢ εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ὀργάνωσις τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν πραγματοποιεῖται εἰς τὸ οἰκονομικὸν ἐπίπεδον ὑπὸ τέσσαρας μορφάς :

α) τῆς περιφερειακῆς ἐνώσεως συνεταιρισμῶν, πού εἶναι ὁ παλαιότερος τύπος καὶ συγχρόνως ὁ περισσότερον ἐπικρατῶν.

Πίναξ Δ'

Η ΕΝΤΑΞΙΣ ΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ
ἀνωτέρου βαθμοῦ

Ἐνώσεις γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν	125
Κεντρικαὶ ἐνώσεις	2
Κοινοπραξίαι	3
Ἄωνυμοι συνεταιριστικαὶ ἐταιρεῖαι	2

β) τῆς κεντρικῆς ἐνώσεως συνεταιρισμῶν, πού ἐπιδιώκει κυρίως τὴν εἰς ἔθνη-
κὴν κλίμακα συνεταιριστικὴν διαχείρησιν ὠρισμένου προϊόντος.

γ) τῆς κοινοπραξίας, πού εἶναι καὶ αὐτὴ μία οἰκονομικὴ ἔνωσις συνεταιρι-
σμῶν, ἀσχολουμένων μὲ τὴν διαχείρησιν ὠρισμένου προϊόντος ἢ ὠρισμένων γενικῶν
συνεταιριστικῶν ἐργασιῶν (συγκεντρώσεως προϊόντων, προμηθευτικῶν κ.λπ.).

δ) τῆς ἀνώνυμου ἐταιρείας, πού ἰδρύεται καὶ ἐλέγχεται ἀπὸ συνεταιριστικὰς
ὀργανώσεις καὶ ἐπιδιώκει, ἐπίσης, εἴτε γενικὰς ἐργασίας συνεταιριστικοῦ ἐνδιαφέ-
ροντος (Σ.Π.Ε.), εἴτε τὴν ἐμπορίαν ὠρισμένου προϊόντος (Σ.Ε.Κ.Ε.).

Ἡ συνεταιριστικὴ θεωρία καὶ πράξις δὲν κάμνει διάκρισιν ὡς πρὸς τὰ μέσα
μὲ τὰ ὁποῖα πραγματοποιεῖται ἢ εἰς ἀνώτερον βαθμὸν συνεταιριστικὴ συνεργασία.
Ὁ συνεταιρισμὸς εἶναι ἕνας ὀργανισμὸς ἐλαστικὸς καὶ κινούμενος ἐλεύθερα καὶ
χωρὶς περιορισμοῦς. Ὅ,τι ἐνδιαφέρει εἶναι νὰ σώζεται καὶ διατηρεῖται ὑπὲρ τοῦ
συνεταιρίου—παραγωγοῦ ἢ καταναλωτοῦ—ἢ οὐσία τῆς συνεταιριστικῆς ὑποστάσεως.
Ἐπομένως, ὁποιαδήποτε μορφή μὲ τὴν ὁποίαν πραγματοποιεῖται ἡ συνεταιριστικὴ
συνεργασία εἰς ἀνώτερον βαθμὸν εἶναι κατάλληλος, εἴτε πρόκειται περὶ τῆς ἐφαρ-
μογῆς τῆς ἀρχῆς τῆς τυπικῆς ὁμοσπονδιώσεως (ἐνώσεις συνεταιρισμῶν οἰκονομικοῦ
χαρακτήρος), εἴτε πρόκειται περὶ μορφῶν πού λαμβάνονται ἀπὸ τὸ κοινὸν ἀστικὸν
καὶ ἐμπορικὸν δίκαιον (κοινοπραξία, ἀνώνυμος ἐταιρεία). Ἡ ἐπιφύλαξις ἤμπορεῖ
νὰ εἶναι ἄλλη εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτό. Ὅσον περισσότερο προχωρεῖ ἡ συνεται-
ριστικὴ συνεργασία εἰς ἀνώτερον βαθμὸν, εἶναι φυσικὸν νὰ ἐνισχύεται ἡ θέσις τῆς συν-
διοικητικῆς γραφειοκρατίας τῆς καὶ νὰ ἐξασθενήτῃ ὁ ἐλεγκτικὸς ρόλος τῆς συν-
εταιριστικῆς δημοκρατίας. Ἐὰν μάλιστα συμβαίη ἡ τελευταία νὰ ὑποφέρῃ ἀπὸ
ὀργανωτικὴν ἀδυναμίαν καὶ νὰ τῆς λείπουν, εἰς τὸ πρόσωπον τῶν μελῶν τῆς, αἱ
ἀτομικαὶ ἐκεῖναι προϋποθέσεις, χάρις εἰς τὰς ὁποίας, μόνον, κάθε δημοκρατικὴ λει-
τουργία ἀποκτᾷ ἀποτελεσματικότητα καὶ ἱκανότητα οὐσιαστικῆς καὶ θετικῆς ὑπάρ-
ξεως, τότε ὁ κίνδυνος, δι' ἐνὸς μηχανισμοῦ συνεργασίας, ὅπως ἡ κοινοπραξία καὶ
ἡ ἀνώνυμος ἐταιρεία, νὰ ἐξασθενήσῃ ἢ συνεταιριστικὴ οὐσία του, γίνεται δυνατὸς
καὶ πραγματοποιήσιμος. Αὐτὸς εἶναι, λοιπόν, ὁ μόνος κίνδυνος πού ἤμπορεῖ νὰ προ-
κύψῃ ἀπὸ τὴν εὐρείαν χρῆσιν μὴ ὀρθοδόξων μορφῶν συνεταιριστικῆς συνεργασίας
ἀπὸ ἕνα συνεταιριστικὸν κίνημα πού στερεῖται τῆς ἀναγκαίας ὀργανωτικῆς καὶ
ἰδεολογικῆς παραδόσεως μεταξὺ τῶν προσωπικῶν φορέων του.

Πίναξ Ε'

ΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ κατὰ τὸ 1952

Ι. Προμηθευτικαὶ ἐργασίαι

Ἐνώσεις :

Σύνολον ἀξίας προμηθευθέντων εἰδῶν (γεωργικῶν καὶ βιοτικῆς ἀνάγκης) 83 730 560

Σύνολον διατεθέντων εἰδῶν (γεωργικῶν καὶ βιοτικῆς ἀνάγκης) 79 858 465

Συνεταιρισμοί :

Σύνολον ἀξίας προμηθευθέντων εἰδῶν (γεωργικῶν καὶ βιοτικῆς ἀνάγκης) 54 810 979

Σύνολον ἀξίας διατεθέντων 54 950 947

* Αἱ χρηματικαὶ ποσότητες εἶναι εἰς χιλιάδας δραχμῶν.

II. Συγκεντρώσεις

*Ενώσεις :

Συγκεντρώσεις διά λογαριασμόν τρίτων	709 075 078
Διατεθέντα είδη τῆς κατηγορίας αὐτῆς ἀξία εἰς δρχμ.	325 637 211
Ποσότης εἰς ἑκάδας (τῶν ὁποίων δὲν προσδιορίζεται ἡ ἀξία)	32 687 998
Συγκέντρωσις εἰδῶν διά λογαριασμόν συνεταιρίων	102 997 818
*Ἀξία διατεθέντων εἰδῶν	56 313 936

Συνεταιρισμοί :

*Ἀξία συγκεντρωθέντων γεωργικῶν εἰδῶν	52 604 064
*Ἀξία διατεθέντων	48 080 777

III Ἐπεξεργασία γεωργικῶν προϊόντων καὶ γεωργικὰ καὶ δασικὰ βιομηχανία

Ἔργασθέντα κατὰ τὸ 1952	Ἐνώσεις Συν)σμῶν	Μεμονο- μένων Συν)σμῶν		Ἐπεξεργασθεῖσαι ἢ παραχθεῖσαι ποσότητες
Ἐκκοκιστήρια δάμβακος	21	5		δχ. 18 397 398
Σπορελαιουργεῖα	1	—		» 23 886
Σταφιδεργαστάσια	7	—		» 3 319 259
Κονσερβοποιεῖα	9	8	(λάχαν.) (φρούτα)	» 5 842 023 » 66 375
Πυρήνελουργεῖα	6	—		» 15 755 638
Οἰνοποιεῖα	20	4		» 21 090 892
Ἐλαιουργεῖα	—	263		» 97 298 340
Γαλακτοκομεῖα—Τυροκομεῖα	—	73		» 5 806 107
Ἐκκοκιστήρια ἀραβοσίτου	—	13		» 716 335
Ἄλωνιστικὰ μηχαναὶ	—	220	(στάρι) (ρύζι)	» 105 768 181 » 2 461 225
Ἄλωνιστ. μηχ. ζωοτροφῶν	—	15		» 214 631
Ἄλευρόμυλοι	—	93	Ἄλευρ. σιτ.	» 11 623 143
Ἄρδευτικὰ μηχαναὶ	—	63	Ἄρδ. στρέμ.	» 29 722
Ἡλεκτροφωτισμὸς	—	28	Κιλοβάτ	» 686 109
Ἐλκυστήρες	—	284	Καλ. στρέμ.	» 295 924
Θεριστικὰ μηχαναὶ	—	108	θερ. στρέμ.	» 40 802
Θεριζοαλων. μηχαναὶ	—	17		» 3 247 728
Μηχαναὶ σιτοδιαλογῆς	—	133		» 2 857 528
Μηχαναὶ σπαρτικαὶ	—	111	Σπαρ. στρέμ.	» 36 979
Μηχαν. ἀπολυμάνσεως σπόρ.	—	16		» 301 435
Συν)σμοὶ δασ. ἐργασίας	—	—	Τεχν. ξύλ. Μ3 Καυσόξυλα Πευκοφλοιὸς	» 49 433 » 54 708 851 » 339 960
Πριονιστήρια	—	47	Μ3	» 14 357
Ἐπεξεργασία ρητίνης	—	—		» 757 322
Εὐλάνθρακες	—	—		» 1 708 781

ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐργασιῶν ἐνηργήθησαν καὶ αἱ κατωτέρω ἀναφερόμεναι, αἵτινες, λόγῳ τῆς περιορισμένης σημασίας των, δὲν ὑπήχθησαν εἰς γενικῆς κατηγορίας τοιαύτας.

- 1) Διὰ μηχανοκινήτων, μεταφερομένων διὰ ζῶων καὶ κοινῶν ψευκαστήρων, ἐψευκασθησαν 8 665 στρέμματα, ὡς καὶ 4 380 δένδρα.
- 2) Ἐγένετο καταπολέμησις τῆς ἐλαιοκάμπης δι' ἣν κατεβλήθησαν ἔξοδα δραχμαὶ 33 968.
- 3) Ἐγένετο δακοκτονία ἐπὶ 2 097 500 δένδρων, καταβληθέντων διὰ σχετικὰ ἔξοδα δραχμῶν 660 791.
- 4) Εἰς ἀπολυμαντικὸν κλίβανον ἐκλιβανίσθησαν 500 δκ. κουκουλιῶν.
- 5) Ἐγένετο παστερίωσις 2 036 519 δκ. γάλακτος.
- 6) Δι' ἐνὸς γεωτρύπανου ἐγένοντο 15 γεωτρύσεις.
- 7) Διὰ 30 ἀχυροδετικῶν μηχανῶν ἐδεματοποιήθησαν 46 758 δέματα ἀχύρου καὶ 6 551 337 δκάδες.
- 8) Διὰ 5 χορτοδετικῶν μηχανῶν ἐδεματοποιήθησαν 30 100 δκ. χόρτου.
- 9) Διὰ 2 λαναριστικῶν μηχανῶν ἐλαναρίσθησαν 5 344 δκ. μαλλιοῦ.
- 10) Διὰ 5 σκαπτικῶν μηχανῶν ἐκαλλιεργήθησαν 1 074 στρέμματα.
- 11) Διὰ διαφόρων μεταφορικῶν μέσων μετεφέρθησαν 1 446 587 δκ. διαφόρων εἰδῶν.
- 12) Εἰς συνεταιριστικὸν ἐπιπλοποιεῖον κατεσκευάσθησαν ἐπιπλα ἀξίας δρχ. 30 500.
- 13) Παρήχθησαν μακαρόνια δκ. 317 646.
- 14) Συνεκεντρώθησαν 653 230 δκ. στεμφύλων καὶ παρήχθησαν 32 953 δκ. στεμφυλοπνεύματος.
- 15) Παρήχθησαν 1 500 κιβώτια συσκευασίας φρούτων.
- 16) Ἐπεξεργάσθη ποσότης 8 045 262 δκάδων ἀναποφλοιώτου δρύζης.
- 17) Συνεκεντρώθη καὶ ἐπεξεργάσθη ποσότης 125 987 δκ. κίτρων.
- 18) Εἰς 17 ἀποστειρωτήρια σύκων ἀπεστειρώθη ποσότης 5 653 126 δκ.
- 19) Εἰς 2 ὑφαντήρια κατεργάσθησαν νήματα ἀξίας 62 459 δρχ. καὶ παρήχθησαν ὑφάσματα ἀξίας δρχ. 92 911.
- 20) Εἰς 2 ταπητουργεῖα κατεσκευάσθησαν τάπητες Μ^ο 620 ἀξίας δραχ. 241 853.
- 21) Ἐκ φυτωρίων ἀμερικανικῶν ἀμπέλων ἔσοδα ἐκ διαθέσεως κλημάτων δραχμαὶ 32 800, ἐξ ἐτησίων καλλιεργείων δραχμαὶ 20 666.
- 22) Διετέθησαν παρὰ συνεταιρισμῶν γεωργικὰ ἐφόδια λογαριασμῷ ΑΤΕ ἀξίας δραχ. 686 584. Καὶ τέλος,
- 23) Διετέθησαν ἐφόδια εἰς συμμοριοπλήκτους ἀξίας δραχ. 84 675.

Ἡ συνεταιριστικὴ συνεργασία τῶν παραγωγῶν ἔχει ἕνα γενικὸν σκοπὸν ποῦ τὴν συνεχώνει. Εἶναι ἡ βελτίωσις καὶ ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἀνθρωπίνου ἐπιπέδου τῶν μελῶν τῆς. Ἡ πραγματοποίησις τοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἐπὶ μέρους οἰκονομικῶν ἐπιδιώξεων τῆς συνεταιριστικῆς δράσεως ποῦ συνίστανται : α) εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς παραγωγικότητος τῆς γεωργικῆς ἐργασίας, β) τὴν ἀντίστοιχον μείωσιν τοῦ κόστους τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, γ) τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος

των γεωργικῶν προϊόντων, δ) τὴν κατάργησιν τῶν διαμέσεων καὶ ε) τὴν αὐξήσιν τῶν πραγματικῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν προϊόντων ὑπὲρ τῶν παραγωγῶν, ἢ ὅποια, συντρεχόντων τῶν προηγουμένων παραγόντων, εἶναι δυνατόν νὰ συμβαδίση μὲ μίαν πολιτικὴν χαμηλῶν τιμῶν ὑπὲρ τῶν καταναλωτῶν.

Τὰ στοιχεῖα τὰ ὅποια παρέχονται ὡς πρὸς τὰς συνεταιριστικὰς ἐργασίας δὲν εἶναι ἐπαρκῆ διὰ νὰ κἀμουν δυνατὴν μίαν πραγματικὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀποδόσεως τῆς συνεταιριστικῆς δράσεως εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτό. Ἐκτιμώμενα εἰς ἀπολύτους ἀριθμοὺς αἱ συνεταιριστικαὶ ἐργασίαι εἰς τὸν γεωργικὸν τομέα, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὀδηγήσουν εἰς συμπεράσματα πού νὰ μὴ συμβαδίζουσιν μὲ τὴν ὑπάρχουσαν πραγματικότητα. Ἐκεῖνο πού θὰ ἐφώτιζε τὴν πραγματικότητα αὐτήν, λείπει οὐσιαστικὰ ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς οἱ ὅποιοι δίδονται.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς παραγωγικότητος τῆς γεωργικῆς ἐργασίας καὶ ἡ μείωσις τοῦ κόστους τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς εἶναι συνάρτησις καὶ τεχνικῶν συντελεστῶν καὶ οἰκονομικῶν παραγόντων.

Μία ἀπλὴ σύγκρισις τῶν συνεταιριστικῶν μέσων μηχανικῆς καλλιέργειας καὶ τοῦ κύκλου ἐργασιῶν τὰς ὁποίας ἐπραγματοποίησεν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀνάγκας πού ἔχει εἰς τεχνικὰ μέσα, ἡ γεωργικὴ μας οἰκονομία, ἀρκεῖ νὰ ἀποδείξη τὴν βασικὴν ἀνεπάρκειαν εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ τοῦ συνεταιριστικοῦ τομέως καὶ τὸν ὄγκον τοῦ ἔργου πού τοῦ ἀπομένει νὰ ἐπιτελέσῃ διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν τεχνικὸν συγχρονισμὸν τῆς γεωργίας μας.

Αἱ προμηθευτικαὶ ἐργασίαι τῶν συνεταιρισμῶν εἴτε ἀφοροῦν γεωργικὰ ἐφόδια εἴτε εἶδη βιοτικῆς ἀνάγκης θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ὁ κύριος συντελεστής — μετὰ τὴν μηχανοποίησιν τῆς καλλιέργειας — διὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ κόστους τῆς παραγωγῆς, τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγικότητος καὶ τὸ κλείσιμον τοῦ ἀνοίγματος τῆς ψαλίδος τῶν τιμῶν μεταξὺ γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων. Ὑπελογίσθη ἀπὸ ἄλλους εἰδικούς ὅτι αἱ προμηθευτικαὶ αὐταὶ ἐργασίαι ἀπέδωσαν ὑπὲρ τῶν παραγωγῶν τὴν προμήθειαν ἐφοδίων καὶ εἰδῶν βιοτικῆς ἀνάγκης εἰς τιμὰς κατὰ 10—15% κατωτέρας τῶν τρεχουσῶν εἰς τὴν ἀγοράν. Εἶναι γνωστὸν ὅμως ὅτι ἡ βιομηχανία χημικῶν λιπασμάτων εἶναι ἰδιωτικὸν μονοπώλιον, ὅτι ἡ βιομηχανία τοῦ ἀξέτου εἶναι ἀκόμη σχέδιον χωρὶς καμμίαν πρόβλεψιν ἱκανοποιήσεώς του, ὅτι τὰ γεωργικὰ μηχανήματα καὶ ἐργαλεῖα εἶναι καὶ αὐτὰ μονοπώλια τῆς ἰδιωτικῆς βιομηχανίας (ἐγχωρίου καὶ διεθνοῦς) καὶ ὅτι τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰ γεωργικὰ φάρμακα καθὼς καὶ διὰ τὰ εἶδη βιοτικῆς ἀνάγκης τῶν παραγωγῶν. Τὴν πραγματικὴν εἰκόνα, ἄλλωστε, τῆς καταστάσεως τὴν ἀποδίδει τὸ γεγονός ὅτι ἡ διαχείρισις τῶν προμηθευτικῶν ἐργασιῶν ἀπέδωσεν εἰς τὰς Ἐνώσεις ἔλλειμμα δραχμῶν 3 871 045 000 (ἐνῶ ἀντιθέτως ἡ ἀντίστοιχος τῶν συνεταιρισμῶν ἄφησε περίσσειμα δραχμῶν 40 968 000). Καὶ ἐὰν ὑποθέσωμεν, λοιπόν, ὅτι ἐπετεύχθη νὰ διατηρηθοῦν τὰ προμηθευθέντα εἶδη εἰς τιμὰς κατωτέρας τῆς τιμῆς κτήσεώς των καὶ τῶν ἐξόδων διαχειρίσεώς των ἀπὸ τὰς Ἐνώσεις, αὐτὸ ἐγένετο μὲ τὴν πώλησιν των ἀπὸ αὐτὰς εἰς τιμὰς ζ η μ ί α ς, δηλαδή, εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν, ἐκλήθησαν τὰ συνεταιριστικὰ ἀποθεματικὰ κεφάλαια νὰ πληρώσουν τὰς ὑψηλὰς τιμὰς τῶν προμηθευθέντων γεωργικῶν ἐφοδίων καὶ εἰδῶν βιοτικῆς ἀνάγκης καὶ τὰ ὑπέρογκα ἀπὸ κακὴν ὀργάνωσιν τῶν Ἐνώσεων ἐξοδα διαχειρίσεώς των.

Ἀπὸ τὸν ὅλον κύκλον τῶν συνεταιριστικῶν ἐργασιῶν τὸ κεφάλαιον τῶν

«συγκεντρώσεων» παρουσίασεν, ἴσως, τὸ μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον κατὰ τὸ 1952. Τοῦτο ἀφείλεται καὶ εἰς τὴν ἐφαρμοσθεῖσαν κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον 1952 πολιτικὴν συγκεντρώσεως τοῦ λαοῦ μέσω τῆς Ἑλαιοσυγκριτικῆς.

Αἱ «συγκεντρώσεις» ὅμως, κατὰ τὸ σημαντικώτερον τουλάχιστον τμήμα των, δὲν εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς πρωτοβουλίου ρυθμιστικῆς ἐπεμβάσεως τῶν συνεταιρισμῶν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν γεωργικῶν προϊόντων.

Ἡ πρωτοβουλία τῶν συγκεντρώσεων ἀνήκει εἰς τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον τὰς ἀποφασίζει μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τῆς γενικῆς πολιτικῆς του διὰ τὴν προστασίαν ὀρισμένων γεωργικῶν προϊόντων. Ἐπομένως, τὸ ἔργον τῶν συγκεντρώσεων ἐξαρτᾶται βασικῶς : α) ἀπὸ τὸ ἐπίπεδον τῶν τιμῶν ποῦ κρίνει τὸ Κράτος ὡς δικαίας τιμὰς προστασίας ὀρισμένου προϊόντος, β) ἀπὸ τὰ χρηματικὰ μέσα ποῦ θέτει τὸ Κράτος εἰς τὴν διάθεσιν τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐκάστοτε ἀποφασιζομένων συγκεντρώσεων. Κατ' ἀποτέλεσμα, με αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ Κράτος ὀρίζει κυριαρχικῶς καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὸ ἀνώτατον ὕψος τῶν συγκεντρωτέων ποσοτήτων, πέραν τῶν ὁποίων διακόπτεται ἡ συγκεντρώσις.

Ἐπομένως, εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ οἱ συνεταιρισμοὶ χρησιμεύουν ἀπλῶς ὡς ὄργανα ἐκτελέσεως τῆς γενικῆς γεωργικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους καὶ ὄχι ὡς ὄργανα αὐτοδιοικήσεως τῆς γεωργικῆς οἰκονομίας. Ἡ ἐπιτυχία, λοιπόν, ἢ ἡ ἀποτυχία των εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ, πέραν ἀπὸ τὴν καθαρῶς τεχνικὴν πλευρὰν τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐργασιῶν των, εἶναι συνηρτημένα με τὴν ὀρθότητα ἢ ὄχι τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς ποῦ ἐκτελοῦν.

Διὰ τὴν ὅλην συνεταιριστικὴν οἰκονομίαν εἰς τὸν γεωργικὸν τομέα, τὸ πρόβλημα τῆς χρηματοδοτήσεώς της ἀποκτᾶ καθημερινῶς μεγαλυτέραν σημασίαν. Ἡ καταστροφὴ τῆς προπολεμικῆς ἀποταμιεύσεως καὶ ὁ ἀνεπαρκὴς ρυθμὸς με τὸν ὁποῖον πραγματοποιεῖται μεταπολεμικῶς ἢ ἀνανέωσις της εἰς τὴν ὑπαίθρου—ὑποφέρουσιν ἀπὸ τὸ μέγα ἀνοιγμὰ εἰς θάρος τῶν γεωργικῶν προϊόντων τῆς ψαλίδος τῶν τιμῶν—καθιστᾶ τὴν συνεταιριστικὴν ἀνάπτυξιν εἰς τὴν ὑπαίθρου ὑποτελή εἰς τὴν χρηματοδότησιν της ἀπὸ τὸ Κράτος ἐκ τῶν διαθέσιμων τοῦ ἐκδοτικοῦ ἰδρύματος.

Πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ ὅτι διὰ μίαν ὀρισμένην περίοδον ἢ γεωργικὴ οἰκονομία μας ὠφελήθη ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὴν διάθεσιν ὑπὲρ αὐτῆς σημαντικῶν πιστώσεων ἐκ τοῦ Σχεδιοῦ Μάρσαλ. Ἡ πολιτικὴ τῆς ΑΤΕ, ἠγνόησε τὴν διάθεσιν ἐνὸς μεγάλου τμήματος τῶν πιστώσεων αὐτῶν μέσω ὑφισταμένων ἢ ἐπὶ τούτῳ ἰδρυθέντων συνεταιρισμῶν. Εἰς τοῦτο ἀφείλεται καὶ ἡ σημαντικὴ ἀνάπτυξις τῶν παραγωγικῶν συνεταιρισμῶν εἰς τὰς περιοχὰς τῆς Κεντρικῆς, Νοτίου καὶ Νησιωτικῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἡ φύσις τῶν καλλιεργειῶν εὐνοεῖ τὴν ἐπὶ τόπου ἀνάπτυξιν γεωργικῶν βιομηχανιῶν.

Με τὸν τερματισμὸν ὅμως τῆς ἐξωτερικῆς βοηθείας, αὐτὴ ἢ δυνατότης ἐξέλπει πλέον. Καὶ ἡ συνεταιριστικὴ ἀνάπτυξις εἰς τὴν ὑπαίθρου ἐμφανίζεται τελειῶς ἐξηρητημένη ἀπὸ τὴν πιστοδότησιν της ἐκ τῶν διαθέσιμων τοῦ ἐκδοτικοῦ μηχανισμοῦ. Ὑπὸ τοὺς ὅρους αὐτοὺς ἢ προοπτικὴ διὰ τὸ μέλλον παρουσιάζεται ὄχι καὶ τόσον πολὺ αισιόδοξη. Καὶ κατὰ συνέπειαν, ἕνα ἀπὸ τὰ πλέον ἐπιτακτικὰ προβλήματα ποῦ θὰ ἔχουν νὰ λύσουν οἱ γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ μας θὰ εἶναι καὶ τὸ πρόβλημα τῆς χρηματοδοτήσεώς των διὰ τῆς κινητοποιήσεως τῶν ἰδίων δυνατοτήτων καὶ τῶν ἰδίων πόρων τοῦ ἀποταμιευτικοῦ κεφαλαίου εἰς τὴν ὑπαίθρου.

Πίναξ ΣΤ'

ΑΛΛΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

α) 'Αλιευτικοί Συνεταιρισμοί

Λειτουργούντες Συνεταιρισμοί	Μέλη	'Αδρανούντες Συνεταιρισμοί
154	6 699	107

β) 'Επαγγελματοβιοτεχνικοί και καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί

Σύνολον νομίμως ύφισταμένων Συνεταιρισμών	Σύνολον διαλελυμένων	1 850
6 300	Πράγματι λειτουργούντες	4 450

Κατανομή κατά επαγγέλματα
(2 000 Συνεταιρισμοί)

Δημοσίων 'Υπαλλήλων	162	Μεταφορᾶς	72
'Εργατοϋπαλλήλων	96	'Εμπόρων	331
'Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.	33	Συνεργατικά	103
'Αλλων ἐπαγγελματιῶν τάξεων	78	Οἰκοδομικοί	587
Βιοτεχνῶν 'Επαγγελματιῶν	242	'Αλιευτικοί	229
		'Αμαξοκαραγωγέων	3

'Ενώσεις Συνεταιρισμῶν 18

Αὐτὴ αὐτὴ ἡ ἀσάφεια καὶ ἡ ἀνεπάρκεια τῶν ἀριθμῶν ποὺ ἀφοροῦν τὴν ὑπόλοιπον συνεταιριστικὴν κίνησιν μαρτυροῦν εἰς ποῖον ὑποτυπῶδες σημεῖον εὐρίσκειται ἀκόμη εἰς τὸν τόπον μας ἡ συνεταιριστικὴ ὀργάνωσις τῶν καταναλωτῶν. Ἐὰν λείπη ἡ πρωτοβουλία ἐκ τῶν κάτω — ὀφειλομένη κυρίως εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος — διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς μεγάλης μάζης τῶν καταναλωτῶν, εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἕνας κύριος συντελεστής τῆς παρατηρουμένης καθυστερήσεως εἶναι καὶ τὸ γεγονός ὅτι ὁ νόμος 602, ἀντὶ νὰ ἀποβλέψῃ εἰς τὴν ἰδιότητα τῶν καταναλωτῶν, ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν ἀπασχόλησιν τῶν συνεταιρισμένων, πράγμα ποὺ ἐξ ὑπαρχῆς νοθεύει τὴν συνεταιριστικὴν κίνησιν εἰς τὰς πόλεις καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὸν κατακερματισμὸν τῆς εἰς οἰκονομικῶς καὶ ὀργανωτικῶς ἀνισχύρους μονάδας. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι, ἀπὸ τὴν πλευρὰν αὐτὴν, θὰ ἐχρηιάζετο μία διπλὴ προσπάθεια. Πρῶτον μία καθολικῆς ἐκτάσεως πρωτοβουλία διὰ τὴν ὀργάνωσιν γενικῶν καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν ποὺ θὰ ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ, καὶ παρὰ τὴν κακὴν διατύπωσιν τοῦ σημερινοῦ νόμου, ἐὰν ὑπῆρχε κυρίως εἰς τὴν συνδικαλιστικὴν κίνησιν ἢ συνειδήσις τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς ὀφελιμότητος αὐτῶν τῶν συνεταιρισμῶν. Μία καθολικὴ κοινοπραξία π.χ. τῶν ὑπαρχόντων κατὰ ἐπαγγέλματα καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Πρωτεύουσας καὶ ἡ ἴδρσις ὑπ' αὐτῶν κατὰ συνοικίας κοινῶν πρατηρίων πωλήσεως μὲ πραγματικὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς τῆς ἀνοικτῆς πόρτας θὰ ἦτο ἐπαρκὴς διὰ νὰ θγάλη τὴν συνεταιριστικὴν κίνησιν τῶν καταναλωτῶν ἀπὸ τὸ σημερινὸν νεκρὸν σημεῖον τῆς. Δὲν σημαίνει αὐτὸ ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἐπὶ μέρους ἀξιόλογοι συνεται-

*) Οἱ ὡς ἄνω ἀριθμοὶ εἶναι, κατὰ προσέγγισιν, ἐλλείπει ἐπακριβοῦς στατιστικῆς εἰς τὸ 'Υπουργεῖον Ἐργασίας).